

Sisäministeriö

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain muuttamisesta

Viite: VN/5303/2025

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry:n (SPJL) lausunto

Yleistä

SPJL yhtyy esityksen näkemykseen poliisin riittävän varautumisen tarpeesta. Poliisi tarvitsee reservin turvallisuussympäristön äkillisiä muutoksia varten sekä niistä johtuen.

Poliisin reservillä ei kuitenkaan voida korvata poliisin suorituskyvyn heikentymistä, joka johtuu poliisimiesten määrän jyrkästä vähentymisestä 2010-luvulla (noin 700 poliisimiestä). 2020-luvulla tehdyt muutokset poliisien määrän kasvattamiseksi ovat oikeansuuntaisia, mutta riittämättömiä. Poliisin reservin luomista tarpeellisempaa on poliisin päivittäisresurssien korjaaminen riittävälle tasolle.

Seuraavat asiat tulisi huomioida erityisesti poliisin reservihankkeessa:

Reservipoliisin on suunniteltu toimivan poikkeusoloissa ja puolustustilassa sekä myös normaaliolojen häiriötilanteissa. Suunnitelmat, jossa täyden koulutuksen saanut poliisi ohjaa reservipoliisia, eivät välttämättä toimi kriisitilanteissa. Poliisin operatiiviset tehtävät saattavat muuttua hyvinkin nopeasti. Tällöin vaarattomalta vaikuttanut tilanne saattaa muuttua tilanteeksi, jossa poliisimies joutuu käyttämään voimakeinoja ja äärimmäisessä tilanteessa jopa ampuma-asetta.

Nopeasti eskaloituissa tilanteissa poliisimiehellä ei välttämättä ole aikaa tai mahdollisuutta kertoa ohjattavalle oikeaa toimintatapaa. Ohjattavan kouluttaminen tai perehdyttäminen ei ole mahdollista tehtävänhoidon aikana, vaan tarvittava koulutus tulee antaa täysimääräisenä poliisin peruskoulutuksen yhteydessä. Kriisitilanteessa partiolla ei välttämättä ole mahdollisuutta toimia toisensa välittömässä läheisyydessä, jolloin reservipoliisimiehellä tulee olla itsenäiseen tehtävänhoitoon tarvittavat taidot ja tiedot hallussa.

Reservipoliiseja ollaan rekrytoimassa poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoista, muualla kuin poliisissa työskentelevistä poliisikoulutuksen saaneista ja eläkkeelle siirtyvistä poliisimiehistä. Opiskelijoiden osalta tulee huomioida riittävä koulutus ennen poliisin reserviin siirtymistä. Poliisiammattikorkeakoulu antaa hyvät perusteet lähteä harjoittelemaan poliisin työtä harjoittelujakson ajaksi ohjattuna. Poliisin reserviä on ajateltu käytettäväksi merkittävässä yhteiskunnallisissa kriisitilanteissa, jolloin mahdollisuus joutua voimakeinojen kohteeksi, tai joutua itse käyttämään kovia voimakeinoja, on kasvanut ns. normaalitilanteesta. Tämä tulee huomioida poliisin reservin käytössä.

Sijoitetaanko poliisin reservissä työskentelevät kentälle ns. etulinjaan vai onko reservillä tarkoitus vapauttaa vakinaista henkilökuntaa taustatehtävistä ja siten korvata tästä aiheutuva poistuma? Tällöin tulee huomioida henkilöstön käytettävyys esimerkiksi taustatehtäviin, mikäli viraston toimintatavat ja toimintaympäristö eivät ole entuudestaan tuttuja, kuten esimerkiksi poliisiopiskelijoita käytettäessä. Kentällä työskenneltäessä

tulee taata työturvallisuus sekä opiskelijoille että henkilöstölle, joka työskentelee poliisin reserviläisten kanssa.

Muulla työskentelevien poliisikoulutuksen saaneiden osalta tulee huomioida koulutuksen ajantasaisuuden lisäksi heidän mahdollisuutensa siirtyä nykyisistä tehtävistä poliisin reserviin. Mikä mahdollisuus henkilöllä on lähteä tehtäviin, joiden kesto ei välttämättä tiedetä lähtöhetkellä? Henkilöllä saattaa olla myös taloudellista intressiä asiassa. Mikäli heidän palkanmaksunsa vakituiselta työnantajalta katkeaa (vertaa määrättyyn kertausharjoitukseen, jossa PV korvaa ansiomenetykset) ja heille maksetaan nuoremman konstaapelin palkkaa, voisi olettaa, että ainakin osalle henkilöistä syntyy taloudellista tappiota. Tämä tappio tuskin motivoi osallistumaan poliisin reservin toimintaan.

Eläkeläisten osalta on hyvä huomioida eläkeiän huomattava nousu aiemmasta 60 vuodesta yleisen eläkeiän piiriin. Elinaikakerroin huomioiden eläköitymisikä nousee vielä tästäkin jonkin verran. Osaaminen ja suorituskkyky ovat varmasti heikentyneet jonkin verran, jos eläköitymisikä on noin 67 vuoden kohdalla ja heitä värvätään poliisin reserviin.

Eläköityneitä virkamiehiä käytetään reservijärjestelmissä esim. Rajavartiolaitoksella, mutta he kuuluvat sotilaseläkejärjestelmän piiriin ja heidän eläköitymisikänsä, tehtävät huomioiden, on noin 54–57 vuoden välillä. Järjestelmissä on siis reilu 10 vuoden ero fyysisessä iässä reserviin siirryttäessä. Tämä kymmenen vuotta vaikuttaa huomattavasti fyysiseen ja henkiseen suorituskkykyyn. Tulisiko entistä laajemmin tarkastella poliisin eläkeiän ja poliisin reservin muodostumisen välistä suhdetta.

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muuttaminen

SPJL ry näkee uudistuksen erittäin tervetulleena ja tukee lain muuttamista. Muutoksen myötä hakeutuminen jatkokoulutukseen yhdenmukaistuu muiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Samalla koulutukseen sitoutumiseen käytetty aika lyhenee sekä opiskelijan että lähettävän viraston osalta ja karsii ns. siltakoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry

Jonne Rinne
puheenjohtaja

Mika Nygård
järjestöpäällikkö

Suomen Poliisijärjestöjen Liittoon kuuluu runsaat 11 000 jäsentä poliisista, oikeusministeriön hallinnonalalta ja hätäkeskuslaitoksesta.